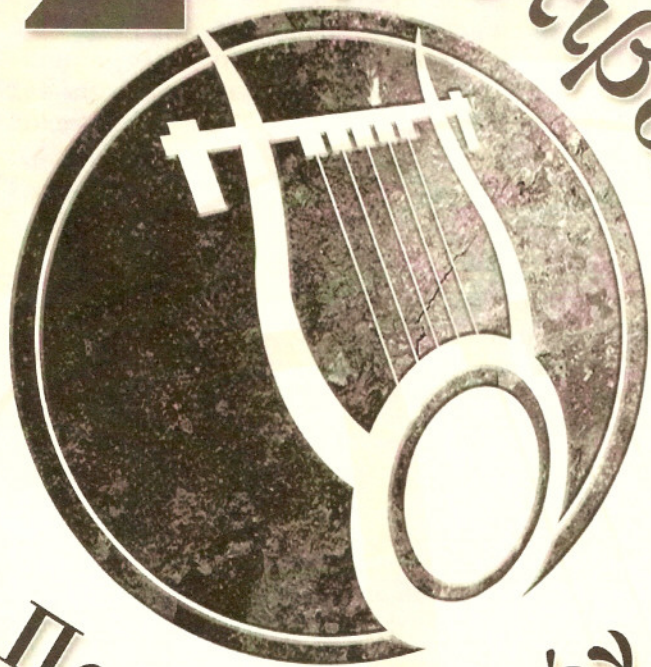

2^ο

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Παραδοσιακών χορών

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
Φ.Χ.Σ.
«ΟΡΦΕΑΣ»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Παρασκευή 27
&

Σάββατο 28 Απρ. '07

ώρα έναρξης: 20.00

Από τις 18.00 θα λειτουργεί
στους χώρους του Θεάτρου
Πολιτιστική Έκθεση

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ο Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ'

Ο Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ' του Πανεπιστημίου Αιγαίου - Μονάδας Μυτιλήνης, ιδρύθηκε το 2001. Καθ' όλο το διάστημα της λειτουργίας του έχει ποικίλη πολιτιστική δραστηριότητα, με διοργάνωση και συμμετοχές σε πλήθος εκδηλώσεων, τόσο στο νησί της Λέσβου όσο και σε άλλα μέρη της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Μετά τη μεγάλη περσινή επιτυχία του 1ου Πανεπιστημιακού Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών, που διοργάνωσε ο Φ.Χ.Σ. 'ΟΡΦΕΑΣ' στη Μυτιλήνη (8-9/04/06), ο σύλλογός μας συνεχίζει την προσπάθειά του για καθιέρωση του θεσμού, με τη διοργάνωση του 2ου Πανεπιστημιακού Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών, στο οποίο συμμετέχουν:

- Η Χορευτική Ομάδα ΤΕΙ Σερρών
- Η Χορευτική Ομάδα Φοιτητικών Εστιών Θεσσαλονίκης
- Το Χορευτικό Τμήμα των Πολιτιστικών Ομάδων Φοιτητών Πανεπιστημίου Πατρών
- Η Αναπτυξιακή Πολιτιστική Εταιρία Μεσοτόπου Λέσβου
- Ο Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ' του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παρασκευή 27 Απριλίου

* 'Ηπειρος
[Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ']

Η ΗΠΕΙΡΟΣ είναι ίσως η περιοχή της Ελλάδας, με την πλουσιότερη μουσικοχορευτική παράδοση. Οι χοροί της, επηρεασμένοι από την ορεινή μορφολογία του εδάφους και το ψυχρό κλίμα, είναι αργοί, δυναμικοί και μεγαλοπρεπείς. Παλιότερα χορεύονταν κυρίως σε ανοιχτό κύκλο, όπου άντρες και γυναίκες τοποθετούνταν σε ξεχωριστούς ομόκεντρους κύκλους. Συνήθως οι γυναίκες τοποθετούνταν στον εσωτερικό κύκλο και οι άντρες στον εξωτερικό, σαν ένα σύμβολο προστασίας. Εκτός από τους κυκλικούς χορούς συναντάμε και ζευγαρωτούς αντικριστούς χορούς. Το κυριότερο μουσικό όργανο στη μουσικοχορευτική παράδοση της Ηπείρου είναι το κλαρίνο.

*Μικρή Σαρακατσάνα
στο Πάπιγχο Ηπείρου*

1. Συρτό στα τρία
2. Καπέσοβο
3. Κλέφτες - Συρτό στα δύο (Πωγωνίσσιος)
4. Μπαζαργάνα
5. Τσάμικος
6. Νεραντζιά - Γύρισμα

Τρύγος στο Πωγών Ηπείρου

* **Χοροί της Αλμωπίας (Αριδαία)**
[Χορευτική Ομάδα Φοιτητικών Εστιών Θεσσαλονίκης]

Η ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΛΜΩΠΙΑΣ κατέχει το Βόρειο τμήμα του νομού Πέλλας (περιοχή Αριδαίας), και ήταν μια από τις 17 επαρχίες του αρχαίου Μακεδονικού Βασιλείου. Η μυθολογικοί της κάτοικοι, οι Άλμωπες - φυλή γιγάντων -, πήραν το όνομά τους από τον αρχηγό τους, Άλμωπα, γιο του Ποσειδώνα και της Έλλης. Τα κύρια μουσικά όργανα που έπαιζαν οι λαϊκοί οργανοπαίχτες στην περιοχή, πριν τον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο, ήταν γκάνιντες, ταμπουράδες, καβάλια, φλογέρες και νταούλια, με τη συνοδεία τραγουδιού, στο «ντόπιο» γλωσσικό ιδίωμα. Μετά την απελευθέρωση (1912), αλλά κυρίως κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, σταδιακά αλλάζουν τα όργανα με πρώτο το κλαρίνο κι έπειτα τα χάλκινα (χορνέτα και τρομπόνι). Τέλος, εγκαταλείπονται τα συνοδευτικά τραγούδια στο «ντόπιο» γλωσσικό ιδίωμα (1930-40). Έτσι αναδιαμορφώνεται το μουσικοχορευτικό ύφος ενώ οι χορευτές αυτοσχεδιάζουν, για να καλύψουν την απουσία του στίχου, δίνοντας νέα ορμητικότητα και ένταση στο χορευτικό ύφος.

Γλέντι στους Προμάχους
(Αριδαίας)

1. Συροτό	4. Ράμνα	7. Μολάεβο
2. Ζαβλιτσαίνα	5. Κόρη Ελένη	
3. Τιφφέσκινο	6. Μπαϊντούσκινο	

* **Χρυσοχώραφα Σερρών**
[Χορευτική Ομάδα ΤΕΙ Σερρών]

ΤΑ ΧΡΥΣΟΧΩΡΑΦΑ βρίσκονται 5 χλμ έξω από την Ηράκλεια Σερρών. Το 1923 με την ανταλλαγή των πληθυσμών, πρόσφυγες από το Καρά Χαλήλ (Φυλλοχώρι) της περιοχής Σαράντα Εκκλησιών (Α. Θράκη), εγκαταστάθηκαν στη σημερινή τοποθεσία. Οι Θρακιώτες αυτοί πρόσφυγες ήταν Γκαγκαούζοι, δηλαδή τουρκόφωνοι χριστιανοί, που η Τουρκική κυβέρνηση όρισε ανταλλάξιμους καθώς είχαν Ελληνική συνείδηση. Σύμφωνα με επιβεβαιωμένα ιστορικά στοιχεία, γλωσσολογικές και λαογραφικές έρευνες, οι Γκαγκαούζοι εγκαταστάθηκαν στα Δυτικά παράλια του Ευξείνου Πόντου, προερχόμενοι από τη Μικρά Ασία. Αρχικά ήταν Καππαδόκες χριστιανοί, οι μετέπειτα γνωστοί Καραμανλήδες, που εγκαταστάθηκαν το 1263 από τον Σελτζούκο Σουλτάνο Izzetin Keykavus Β', (από τον οποίο μάλλον πήραν το όνομά τους), στην περιοχή της Δοβρουτσάς. Οι στίχοι και τα ονόματα των περισσότερων χορών των Γκαγκαούζων είναι στα Τουρκικά. Κυρίαρχα μουσικά όργανα στα γλέντια και στους γάμους τους ήταν η γκάνιντα και το καβάλι.

1. Γαλαζιοφορεμένη
2. Καλλίνου
3. Ντοχτιλί
4. Μενεξές
5. Ταλίμ χαβασί
6. Τριτ πιτ χαβασί
7. Ντελή χαβασί
8. Πιρπιρικόνα

Αρραβωνιασμένες κοπέλες
στις Καρούς Ανατολικής Ρωμυλλίας

* **Καππαδοκία**
 [Χορευτικό Τμήμα των Πολιτιστικών Ομάδων
 Φοιτητών Πανεπιστημίου Πατρών]

Τοπίο στην Καππαδοκία

Η ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ βρίσκεται στο κέντρο της Μ. Ασίας, όπου η Ελληνική γλώσσα άρχισε να μιλιέται από την εποχή των διαδόχων του Μ. Αλεξάνδρου. Η προσπάθεια των κατοίκων της, στους αιώνες της Τουρκοκρατίας, να διατηρήσουν την ταυτότητα τους, μέσα σε τόσες διαφορετικές φυλές και παρά τις δύσκολες συνθήκες δε θα μπορούσε να μην επηρεάσει τη μουσικοχορευτική παρά-

δοση της περιοχής. Αν και σε μερικά μέρη της, πολλά τραγούδια είναι τουρκόφωνα, ωστόσο ο σχηματισμός με τα δάχτυλα του χεριού του συμβόλου της Αγ. Τριάδας σε πολλούς αντικριστούς χορούς είχε χαρακτηρισμό. Οι Καππαδόκες, πολύ συχνά συνόδευαν το χορό με το ρυθμικό κτύπημα κουταλιών ή και κροτάλων.

1. Μαλαματένιος αργαλειός	5. Χορός μαντηλιών
2. Τσιφτ	6. Χορός μαχαιριών
3. Χορός σπαθιών	7. Χορός κουταλιών
4. Χαρμάν γερί	

Μικρασιάτικα
 Παράλια

* **Μαυροθαλασσίτικοι Χοροί από τη Βόρεια Θράκη**
 [Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ']

ΟΙ ΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ, στη γη των αρχαίων Θρακών, αποικήθηκαν από Έλληνες Μιλήσιους και Μεγαρείς τον 7ο π.Χ. αιώνα. Οι πρώτοι ελληνικοί οικισμοί που δημιουργούνται, είναι οι λεγόμενες 'εμπορίες' (εμπορικοί σταθμοί) οι οποίες αργότερα διαμορφώθηκαν σε πόλεις (Απολλωνία, Μεσημβρία, Οδησσός, Αγκίαλος κ.α.). Στην περιοχή κατοικούσαν πολλές χιλιάδες ελληνικές οικογένειες, μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα οπότε αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τον τόπο τους μεταφέροντας την παράδοση και τον πολιτισμό τους στη Μητέρα Ελλάδα. Οι Μαυροθαλασσίτικοι χοροί είναι ζωνροί, γρήγοροι και τρανταχτοί. Τα κύρια μουσικά όργανα της περιοχής ήταν η γκάιντα, το καβάλι, το ακορντεόν (μεταγενέστερο) και τα κρουστά (τενεκές και έπειτα νταούλι).

Πλοία στον Εύξεινο Πόντο, πλησιάζοντας στα στενά του Βοσπόρου

1. Σουμπέτι (τραγούδι)
2. Τραμπανιστός Χεριάτικος
3. Τρεμουλιαστός
4. Σφαρλής
5. Ζερβός
6. Γιάρισκα
7. Καλλνίτκος

Σάββατο 28 Απριλίου

* Φλώρινα

[Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ']

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ είναι μία από τις μεγαλύτερες περιοχές της Ελλάδας και παρουσιάζει πλούσια μουσικοχορευτική παράδοση. Κύριο γνώρισμα των χορών της Μακεδονίας είναι οι εναλλαγές στο τέμπο, από αργό σε γρήγορο. Η περιοχή της Φλώρινας χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη πολλών διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων. Παλιότερα, οι μουσικοί της περιοχής που προέρχονταν αποκλειστικά από τη φυλή των Ρόμηδων έπαιζαν φλογέρες, γκάιντες και ζουρνάδες ενώ οι μελωδίες συνοδεύονταν από τραγούδι στο «ντόπιο» γλωσσικό ιδίωμα. Λόγω ιστορικών γεγονότων, κατά τη διαμόρφωση των σημερινών Ελληνικών συνόρων, η περιοχή της Φλώρινας δέχτηκε ποι-κίλες πολιτισμικές επιδράσεις. Καθοριστικής σημασίας για τη μουσικοχορευτική της παράδοση υπήρξε η επικράτηση των χάλκινων πνευστών (κλαρίνο, τρομπέτες, τρομπόνια) που έδωσαν νέο ύφος στη μουσική και το χορό ενώ εκτόπισαν το τραγούδι.

1. Ζάραμο - Χασαπιά

2. Τσότσο (Αλωνιώτικος)

3. Ελένο Μόμε (Κόρη Ελένη)

4. Στάρτσχο (Γερόντικος) – Πουστσένο (Λυτός ή Λεβέντικος)

5. Γκάιντα

Παζάρι στη Φλώρινα - Κεντρικός δρόμος στη Φλώρινα

* Μεσότοπος Λέσβου

[Αναπτυξιακή Πολιτιστική Εταιρία Μεσοτόπου Λέσβου]

Ο ΜΕΣΟΤΟΠΟΣ, σαν χορευτικός μικρόκοσμος, παρουσιάζει ενότητα με το ευρύτερο Λεσβιακό χορευτικό πλαίσιο. Υπάρχουν βέβαια τοπικές χορευτικές ιδιοτυπίες που δημιουργούν τη Μεσοτοπίτικη χορευτική φυσιογνωμία, που καθιστά τον Μεσότοπο ένα από τα κυριότερα χορευτικά κέντρα της Λέσβου. Μουσικολογικά κατατάσσεται όπως και όλη η Λέσβος στον ευρύτερο χώρο των παραλιών της Μικράς Ασίας. Συρτοί, Μπάλλοι, Καρσιλαμάδες (Απτάλικοι και Αϊδίνικοι), Ζεϊμπέκικα, Κασάπικα, συνοδεύουν τις διαδικασίες των Μεσοτοπιτών.

Μεσοτοπίτικα γλέντια

Μεσοτοπίτικα γλέντια

Τα τραγούδια συνήθως τραγουδιούνται ως δρομικά ή της τάβλας, αλλά και το χορευτικό ρεπερτόριο περιέχει τραγούδια, παρότι οι Μεσοτοπίτες προτιμούν να χορεύουν οργανικούς σκοπούς. Υπάρχουν τραγούδια για όλες τις περιστάσεις της ζωής και για όλες τις περιόδους του χρόνου.

1. Στ' απάνω μάναμ' του χουριό (Συρτός)
2. Αράβικος συρτός και μπάλλος
3. Μεσοτοπίτικος Καρσιλαμάς
4. Τσανταρμάς (Ζεϊμπέκικος)
5. Ποιος είδε πράσινο δεντρί (Καλαματιανός)
6. Ήθελα να 'ρθω το βράδυ (Αϊδίνικος Καρσιλαμάς)
7. Γέρος (Αποκριάτικο Κασάπικο)
8. Κουκιά (Μιμικός χορός Αποκριάτικος)
9. Κασάπικο γρήγορο
10. Της πορτοκαλιάς τα φύλλα (Δρομικό)

* Τραγούδια και χοροί της Δυτικής Θράκης από τα χωριά των Μάρηδων, Μεταξάδων και Πενταλόφου [Χορευτική Ομάδα Φοιτητικών Εστιών Θεσσαλονίκης]

ΗΘΡΑΚΗ, τμήμα αναπόσπαστο του Ελληνισμού, στο σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης, γνώρισε από την αρχή της προϊστορικής της ακόμη πορείας μια πολυτάραχη ζωή. Το κύριο μουσικό όργανο που συνδέθηκε με την κλειστή αγροτική κοινότητα του βόρειου Έβρου, είναι η γκάιντα. Η σχέση και η εναλλαγή της γκάιντας με το τραγούδι είναι αξιωματική. Η καταγωγή των κατοίκων στα 13 χωριά των Μάρηδων και στους Μεταξάδες λέγεται ότι είναι εντόπιοι Θρακιώτες. Η κοινή καταγωγή τους, εκτός των άλλων, αποδεικνύεται από την έφεσή τους για καλλωπισμό, από την ομοιομορφία στη φορεσιά (με κυρίαρχο το γαλάζιο χρώμα – γι' αυτό τους αποκαλούσαν γαλαζοβράκκηδες), στους χορούς, τα τραγούδια και τα έθιμα. Τέλος για το χωριό Πεντάλοφος εικάζεται ότι οι πρώτοι του κάτοικοι ήταν Αρβανίτες.

1. Μαντηλάτος
2. Δενδρίτσι
3. Εισυρτός
4. Συρτός

5. Μπαϊντούσκα
6. Ζωναράδικος – Κουλουριαστός
7. Σιχτίρ χαβασί (Σούστα)

Παραδοσιακό γλέντι στη Θράκη

* Κεφαλονιά
[Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ']

Η ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ είναι το μεγαλύτερο και πιο ορεινό νησί των Επτανήσων. Η μουσικοχορευτική παράδοση των νησιών του Ιονίου πελάγους χαρακτηρίζεται για το ιδιότυπο ύφος, το οποίο κατά κύριο λόγο διαμορφώθηκε κατά την περίοδο της Ενετοκρατίας. Χαρακτηριστικά στοιχεία των χορών τους είναι η ζωηράδα, η ανάλαφρη διάθεση και το αποκριάτικο ύφος.

1. Βλαχοπούλες ή Βοσκοπούλες
2. Μέρμηγκας
3. Μανέτας
4. Διβαρατίκο
5. Μπάλλος

Παραδοσιακές φορεσιές
Κεφαλονιάς

Σημείωση: Τα παραπάνω κείμενα προέρχονται από το πλούσιο βιβλιογραφικό και αρχαιακό υλικό των συμμετεχόντων συλλόγων. Οι φωτογραφίες στην πλειοψηφία τους προέρχονται από διαδικτυακές και βιβλιογραφικές πηγές.

Χοροδιδάσκαλοι

Φ.Χ.Σ. 'ΟΡΦΕΑΣ'

ΤΕΙ Σερών

Χορευτικό Τμήμα Π.Ο.Φ.Π.Π.

Αναπτυξιακή Πολιτιστική Εταιρία Μεσοτόπου Λέσβου

Χορευτική Ομάδα Φοιτητικών Εστιών Θεσσαλονίκης

Λάμπρος Καρακίτσος
Αλέξανδρος Ομηριάδης
Ευδοξία Καραβοκυρού
Ευθύμης Σαραντιδής
Σύνολο φοιτητών ΧΟΦΕΘ

Μουσικοί

Ζερβού Κατερίνα

Δεληολάνης Γιώργος

Δούκα Κατερίνα

Θεοδώρου Βούλα

Καζατζής Στρατής

Καραβοκυρού Ευδοξία

Κουζινόπουλος Ιορδάνης

Λάγιος Βασίλης

Μούτσελος Νίκος

Νταβλιάκος Γιώργος

Παπαγεωργίου Γιώργος

Παπακωνσταντίνου Θαλής

Παρίσης Αλέξανδρος

Σαραντιδής Ευάγγελος

Χατζηανδρέας Ανδρέας

Τραγουδι, Κρουστά

Κορνέτα, Καβάλι

Τραγουδι

Κρουστά

Σαντούρι

Κρουστά

Λαούτο

Σάζι

Κρουστά

Αχορντεόν, Γκάντα, Καβάλι

Πολίτικο Λαούτο

Βιολί

Ούτι

Βιολί

Κλαρίνο, Καβάλι

Πρόγραμμα

Παρασκευή 27 Απριλίου

- * Έναρξη - Χαιρετισμός επισήμων
- * Ήπειρος [Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ']
- * Χοροί της Αλμωπίας [Χορευτική Ομάδα Φοιτητικών Εστιών Θεσσαλονίκης]
- * Χρυσόχορφα Σερρών [Χορευτική Ομάδα ΤΕΙ Σερρών]
- * Καπαδοκία [Χορευτικό Τμήμα των Πολιτιστικών Ομάδων Φοιτητών Πανεπιστημίου Πατρών]
- * Μαυροθαλασσίτικοι Χοροί από τη Βόρεια Θράκη [Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ']

Σάββατο 28 Απριλίου

- * Φλώρινα [Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ']
- * Μεσότοπος Λέσβου [Αναπτυξιακή Πολιτιστική Εταιρεία Μεσοτόπου Λέσβου]
- * Τραγούδια και χοροί της Δυτικής Θράκης από τα χωριά των Μάρηδων, Μεταξάδων και Πενταλόφου [Χορευτική Ομάδα Φοιτητικών Εστιών Θεσσαλονίκης]
- * Κεφαλονιά [Φοιτητικός Χορευτικός Σύλλογος 'ΟΡΦΕΑΣ']
- * Απονομή αναμνηστικών - Λήξη

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΕΣΒΟΥ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΟΡΗΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ:

ΔΗΜΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ (ΔΕΠΤΑΜ)